

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

HEILAARDREEF 20

TE BREDA

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Heilaardreef 20 te Breda

Opdrachtgever	VA-Vastgoedadvies Liefkenshoek 1a 4871 ZH Etten-Leur
Rapportnummer	7748.004
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	29 oktober 2019
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	ing. R.M. Sanders
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	drs. J.G.T. Driessen
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	4
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	5
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	9
	5.1 Huismus.....	9
	5.2 Gierzwaluw	11
	5.3 Vleermuizen	11
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	13
	6.1 Huismus.....	13
	6.2 Gierzwaluw	13
	6.3 Vleermuizen	14
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	16

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van VA-Vastgoedadvies opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Heilaardreef 20 te Breda.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging, de sloop van de bestaande bebouwing op de onderzoekslocatie en ontwikkeling van 6 tot 7 nieuwe wooneenheden naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in november 2018 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 7748.002, d.d. 30 november 2018).

Uit de quickscan flora en fauna is gebleken dat aanvullend ecologisch onderzoek benodigd was naar huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen alsmede dat een boom met holtes op de onderzoekslocatie gecontroleerd diende te worden op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen.

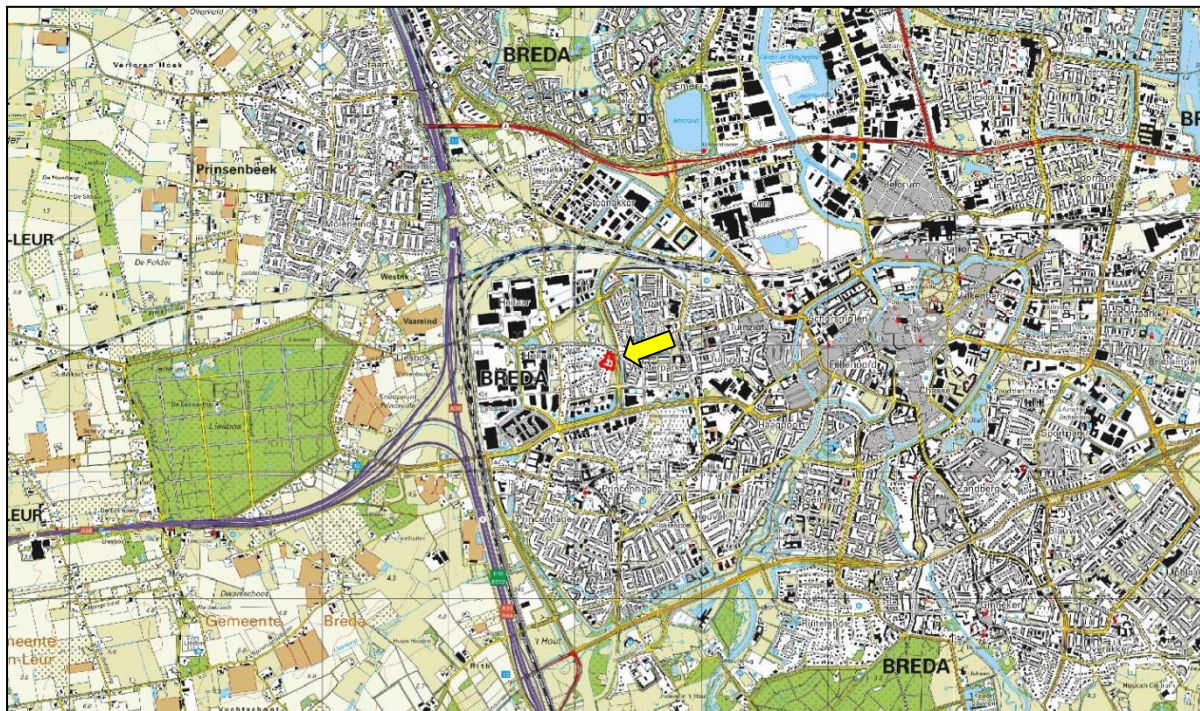
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 7.600 \text{ m}^2$) ligt aan de Heilaardreef 20, circa 2 kilometer ten westen van het centrum van Breda. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 50 W (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 110.260$, $Y = 399.873$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie is grotendeels in gebruik als weiland en is tevens bebouwd met een woonhuis en twee schuren. Ook bestaat een deel van de onderzoekslocatie uit siertuin.

De onderzoekslocatie wordt voornamelijk omgeven door woonhuizen. Ten oosten van de onderzoekslocatie ligt een sloot en de Westerparklaan.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek van de quickscan flora en fauna.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Woonhuis op de onderzoekslocatie.

Figuur 4. Schuur ten oosten van het woonhuis op de onderzoekslocatie.

Figuur 5. Schuur ten zuiden van het woonhuis op de onderzoekslocatie.

Figuur 6. Weiland aan de oostkant van de onderzoekslocatie.

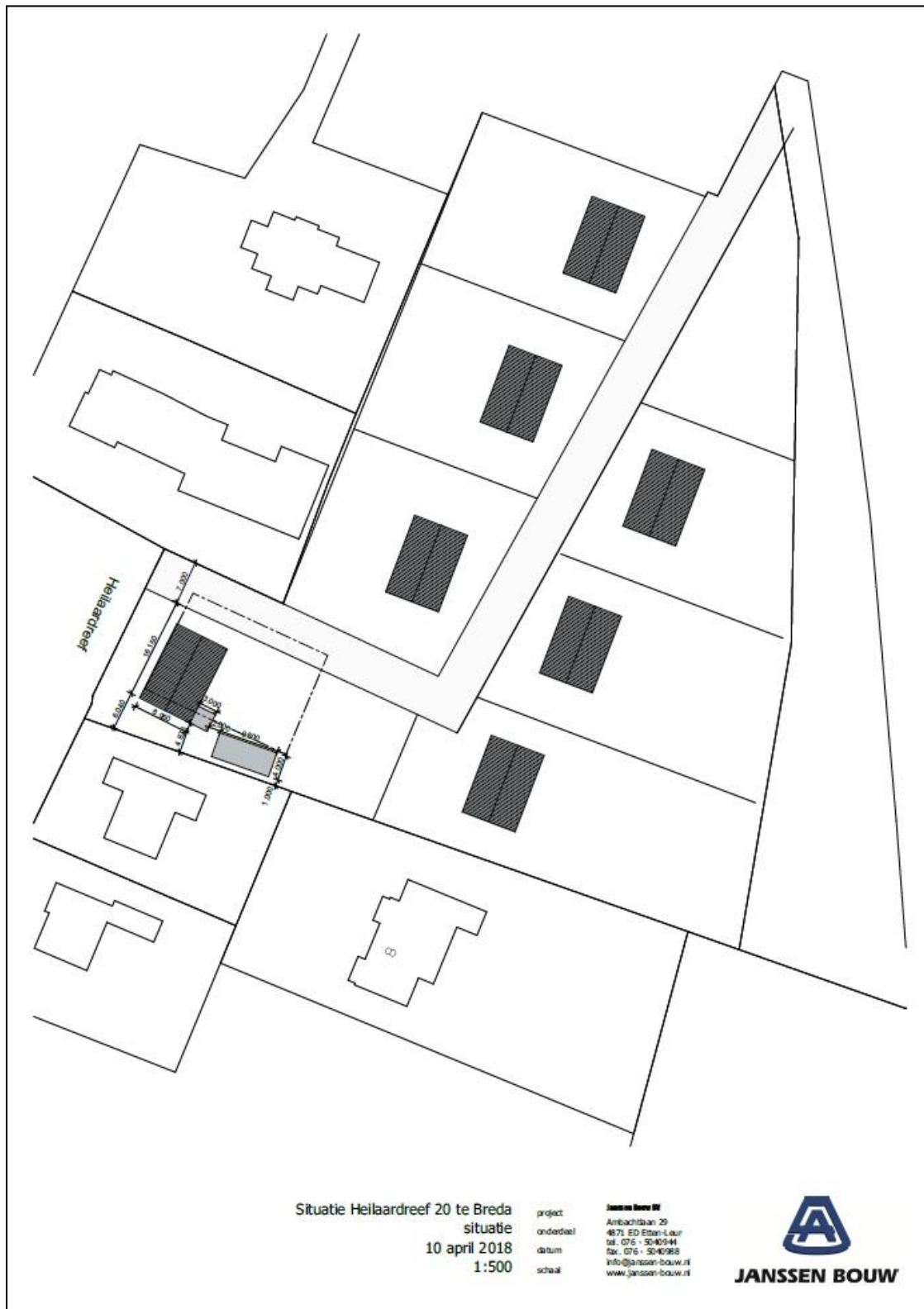
Figuur 7. Weiland aan de westkant van de onderzoekslocatie.

Figuur 8. Siertuin op de onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en 6 tot 7 nieuwe wooneenheden op de onderzoekslocatie te realiseren (figuur 9).

Figuur 9. Beoogde toekomstsituatie (bron: VA-Vastgoedadvies).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd:

Op basis van onderhavige quickscan flora en fauna dient voor uitvoering van de plannen middels aanvullend veldonderzoek duidelijkheid te worden verkregen omtrent de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van huismussen, gierzwaluwen, gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en laatvliegers.

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen of door voorafgaand aan de werkzaamheden een controle op broedgevallen uit te voeren. Daarnaast dienen, bij eventuele kap van de boom met holtes, nestkasten voor soorten als koolmees, pimpelmees en boomkruiper geplaatst te worden. Voorafgaand aan de kap van de boom met holtes, dient bovendien een controle op verblijfplaatsen van soorten zoals ruige dwergvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis plaats te vinden. Het wordt geadviseerd om materiaalopslag en snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Met betrekking tot Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland en houtopstanden worden bij de voorgenomen werkzaamheden geen bezwaren voorzien in de uitvoering van de voorgenomen herontwikkeling op de onderzoekslocatie.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Huismus

Voor het onderzoek naar huismus zijn tussen 1 april en 15 mei twee veldbezoeken uitgevoerd, gedurende de ochtend. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de huismus (BIJ12, versie juni 2017).

Gierzwaluw

Voor het onderzoek naar gierzwaluw zijn tussen 1 juni en 15 juli drie veldbezoeken uitgevoerd met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in het kennisdocument (BIJ12, versie juni 2017). De veldbezoeken hebben plaatsgevonden gedurende de avondschemering, tussen 18.00 uur en zonsondergang. In de betreffende periode scheren groepen gierzwaluwen langs gevels van panden waarin zich nesten bevinden. De vrouwtjes die zich op het nest bevinden beantwoorden vervolgens het "gieren" van langs vliegende groepen soortgenoten. Bovendien zijn tijdens de avondschemering vaak invliegende vogels waar te nemen. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de gierzwaluw (BIJ12, versie juni 2017).

Gebouwbewonende vleermuizen

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode half april tot oktober in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijfplaats en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van één waarnemer per veldronde. Met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep is voldoende zekerheid verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Elekon Batlogger M en Pettersson M500-384). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij is gebruik gemaakt van het analyseprogramma Batexplorer.

Boombewonende vleermuizen

Voor het nader onderzoek naar boombewonende vleermuizen is een boominspectie uitgevoerd. Tijdens dit veldbezoek zijn de boomholtes met behulp van een ladder, zaklamp en boomcamera geïnspecteerd op potentiële geschiktheid voor vleermuizen. Één van de twee boomholtes bleek potentieel geschikt te zijn als zomerverblijfplaats, kraamverblijfplaats en paarverblijf/baltsplaats voor gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis en tevens als zomerverblijfplaats en kraamverblijfplaats voor de watervleermuis. Deze soorten zijn daarom tevens protocollair onderzocht conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. Voor dit onderzoek zijn in de periode half april tot oktober in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies uitgevoerd.

Het totaal aantal veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van één waarnemer per veldronde.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een professionele batdetector met opnamemogelijkheid (Elekon Batlogger M). De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij is gebruik gemaakt van het analyseprogramma Batexplorer.

Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

2019		april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-	1 x ochtend en 2 x avond			-	2 x avond
	datum		6 juni, 7 juni (ochtend) en 9 juli				21 augustus en 13 september
	functie		zomer- en kraamverblijfplaats				paar/baltsverblijfplaats
boominspectie vleermuizen	tijdstip	1 x overdag		-			
	datum	24 april					
	functie	geschiktheid holtes en loshangend schors					
huismus	tijdstip	2 x overdag		-			
	datum	10 april en 24 april					
	functie	territorium					
gierzwaluw	tijdstip	-		3 x avond		-	
	datum			6 juni, 27 juni en 9 juli			
	functie			nestlocaties			

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 12 °C met uitzondering van het veldbezoek van 10 april ten behoeve van het huismusonderzoek. Op 10 april was de temperatuur 4 °C. De windsnelheid lag tijdens alle veldbezoeken beneden de 3 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Huismus

Huismussen nestelen meestal in ruimtes onder dakpannen. In de bebouwing op de onderzoekslocatie zijn negen nestlocaties van huismussen aangetroffen (figuur 10 t/m 14). Negatieve effecten ten aanzien van de aangetroffen nestlocaties zijn niet uit te sluiten.

Figuur 10. Locaties aangetroffen nestlocaties van huismussen op de onderzoekslocatie.

Figuur 11. Twee nestlocaties van huismussen aan de noordoostkant van het woonhuis op de onderzoekslocatie.

Figuur 12. Nestlocatie van huismussen vlak onder de nok van het dak aan de oostkant van het woonhuis op de onderzoekslocatie.

Figuur 13. Vijf nestlocaties van huismussen aan de zuidoostkant van het woonhuis op de onderzoekslocatie.

Figuur 14. Nestlocatie van huismussen vlak onder de nok van het dak aan de westkant van het woonhuis op de onderzoekslocatie.

5.2 Gierzwaluw

Gierzwaluwen nestelen in ruimtes onder dakpannen en openingen onder boeidelen. Gierzwaluwen vliegen gegroepeerd met hoge snelheden tussen de gebouwen door en vliegen daarbij plotseling ergens binnen. Gedurende de veldbezoeken die plaatsvonden tijdens het broedseizoen zijn er geen gierzwaluwen waargenomen in of rondom de bebouwing op de onderzoekslocatie. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn wel gierzwaluwen waargenomen, evenals hoog in de lucht boven de onderzoekslocatie. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de te slopen bebouwing een vaste rust- en verblijfplaats vormt voor de gierzwaluw. Verstoring van jaar rond beschermde nesten van de gierzwaluw is niet aan de orde.

5.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen binnen de onderzoekslocatie

Vleermuizen verblijven in ruimtes onder overhangende dakpannen, onder losliggende dakpannen, in ruimtes achter betimmeringen en in boomholtes. Tijdens het veldbezoek van 13 september is onder de nok van het dak van de woning op de onderzoekslocatie een invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen wat duidt op een paarverblijfplaats van deze soort (figuur 15 en 16). Negatieve effecten ten aanzien van deze verblijfplaats zijn niet op voorhand uit te sluiten. Tijdens de overige veldbezoeken zijn geen invliegende, uitvliegende, zwermende of gevel grijpende vleermuizen waargenomen binnen de onderzoekslocatie. Tevens zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld in de potentieel geschikte boomholte op de onderzoekslocatie. Doordat er geen aanwijzingen zijn gevonden dat de betreffende boom in gebruik is als verblijfplaats tijdens zowel de kraam-, zomer- als paarperiode, kan tevens worden aangenomen dat de boom geen functie heeft als milde winterverblijfplaats. Tijdens de paarperiode is bovendien gebleken dat de aanvliegroute naar de boomholte geblokkeerd wordt door de uitgroeiende takken en bladeren van de bomen rondom de betreffende boom met holtes, waardoor de betreffende boomholte ontoegankelijk is geworden voor vleermuizen. Verstoring van vleermuizen in de boom is dan ook niet aan de orde.

Figuur 15. Paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis onder de nok van het dak van de woning op de onderzoekslocatie.

Figuur 16. Locatie aangetroffen paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis op de onderzoekslocatie.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Tijdens de veldbezoeken zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie geen invliegende, uitvliegende, zwermende of gevel grijpende vleermuizen waargenomen. Gezien de afstand tot bebouwing en bomen met vleermuisgeschikte holtes in de omgeving zijn negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving uitgesloten.

Foeragerende vleermuizen

De weilanden en de siertuin op de onderzoekslocatie werden door vleermuizen gebruikt om te foerageren. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden echter niet in het geding komen. In de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig in de vorm van vijvers, parken, tuinen en weilanden.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De houtwal aan de oostkant van de onderzoekslocatie kan als vliegroute dienen voor vleermuizen. Door deze houtwal te verwijderen kan een potentiële vliegroute worden verstoord. Ten westen van de onderzoekslocatie is echter een alternatieve vliegroute aanwezig in de vorm van bomen en bebouwing. De houtwal vormt dus geen essentiële vliegroute en het verwijderen ervan zal dan ook geen overtreding van de Wet natuurbescherming veroorzaken.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Huismus

Beschermingsregime

De nesten van huismussen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van huismussen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Functie van de onderzoekslocatie voor huismussen

In de te slopen woning op de onderzoekslocatie zijn onder het dak in totaal negen nestlocaties van huismussen vastgesteld. De voorgenomen sloop van de woning betekent een verstoring en vernietiging van de nesten van de huismus en daarmee een overtreding van de Wet natuurbescherming. Ten behoeve van de sloop van de betreffende woning dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om de functionaliteit van de onderzoekslocatie voor de negen vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus te allen tijde te behouden, zowel gedurende de werkzaamheden als in de toekomstige situatie. De mitigerende maatregelen dienen te worden vastgelegd in een ecologisch activiteitenplan en ter goedkeuring te worden voorgelegd bij de provincie Noord-Brabant middels een ontheffingsaanvraag.

Het ecologisch activiteitenplan bevat de te nemen maatregelen ten aanzien van vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. De te nemen maatregelen zijn voor de huismus op de onderzoekslocatie globaal in te delen in de volgende stappen:

1. Het tijdig (minimaal 3 maanden voor de start van de werkzaamheden) aanbieden van 18 alternatieve nestlocaties als tijdelijke opvang van het verlies van de negen aangetroffen nestplaatsen gedurende de werkzaamheden binnen 200 meter van de aangetroffen nestplaatsen.
2. Het ongeschikt maken van de broedgelegenheden na het verkrijgen van een ontheffing uitvoeren buiten het broedseizoen van de huismus (en overige broedvogels) en buiten een vorstperiode. Dit wil zeggen globaal in de periode begin september-eind februari.
3. Het ongeschikt maken kan uitgevoerd worden door het verwijderen van dakpannen uiterlijk 3 dagen voor de sloop.
4. In de nieuwe situatie tenminste 18 duurzame verblijfsmogelijkheden voor de huismus creëren.

6.2 Gierzwaluw

Beschermingsregime

De nesten van gierzwaluwen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van gierzwaluwen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Functie van de onderzoekslocatie voor gierzwaluwen

Op basis van de gemaakte onderzoeksinspanning is redelijkerwijs uit te sluiten dat de onderzoekslocatie als broedplaats of rustplaats dient voor gierzwaluw. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde en er hoeven geen mitigerende maatregelen getroffen te worden.

6.3 Vleermuizen

Beschermingsregime

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten binnen de Wet natuurbescherming een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Functie van de onderzoekslocatie voor vleermuizen

In de boom met holtes op de onderzoekslocatie is geen vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen vastgesteld. In de woning op de onderzoekslocatie bevindt zich een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Een paarverblijfplaats kan tevens als milde winterverblijfplaats dienen. De voorgenomen sloop van de woning betekent een verstoring en vernietiging van deze verblijfplaats en daarmee een overtreding van de Wet natuurbescherming. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van de paarverblijfplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Er dient tevens een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie Noord-Brabant.

Eén van de aspecten die een rol speelt bij het treffen van mitigerende maatregelen is de gewennings-tijd voor de soorten die worden verstoord. Gewone dwergvleermuizen moeten volgens het kennisdocument een periode van zes maanden voorafgaand aan de start van het paarseizoen (half augustus) de tijd krijgen om de aangebrachte tijdelijke voorzieningen te ontdekken.

De maatregelen die genomen dienen te worden om de functionaliteit van de paarverblijfplaats en mogelijk milde winterverblijfplaats te behouden zijn in te delen in de volgende vier stappen:

1. Het tijdig aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van 4 vleermuis kasten als tijdelijke opvang voor het verlies van de te vernietigen paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis gedurende de werkzaamheden binnen 200 meter van de aangetroffen paarverblijfplaats. Voor de paarverblijfplaats geldt dat deze zes maanden voorafgaand aan de paarperiode (half augustus) moeten hangen.
2. De betreffende verblijfplaats dient, na het verkrijgen van een ontheffing, voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt in de periode half april - half juli of in oktober bij een avondtemperatuur van ten minste 10 °C.
3. Er dient een controleronde uitgevoerd te worden om uit te kunnen sluiten dat er nog vleermuizen van de bebouwing gebruik maken.

4. Na uitvoering van de werkzaamheden dienen 4 permanente inbouwkasten in verschillende windrichtingen in de nieuw te bouwen wooneenheden te worden ingebouwd om de paarverblijfplaats in de toekomstige situatie te behouden.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van VA-Vastgoedadvies een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Heilaardreef 20 te Breda.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging, de sloop van de bestaande bebouwing op de onderzoekslocatie en ontwikkeling van 6 tot 7 nieuwe wooneenheden naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in november 2018 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 7748.002, d.d. 30 november 2018).

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en 6 tot 7 nieuwe wooneenheden op de onderzoekslocatie te realiseren.

Functie onderzoekslocatie voor huismussen

In de te slopen woning op de onderzoekslocatie zijn onder het dak in totaal negen nestlocaties van huismussen vastgesteld. De voorgenomen sloop van de woning betekent een verstoring en vernietiging van de nesten van de huismus en daarmee een overtreding van de Wet natuurbescherming. Ten behoeve van de sloop van de betreffende woning dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om de functionaliteit van de onderzoekslocatie voor de negen vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus te allen tijde te behouden, zowel gedurende de werkzaamheden als in de toekomstige situatie. De mitigerende maatregelen dienen te worden vastgelegd in een ecologisch activiteitenplan en ter goedkeuring te worden voorgelegd bij de provincie Noord-Brabant middels een ontheffingsaanvraag.

Functie onderzoekslocatie voor gierzwaluwen

Op basis van de gemaakte onderzoeksinspanning is redelijkerwijs uit te sluiten dat de onderzoekslocatie als broedplaats of rustplaats dient voor gierzwaluw. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde en er hoeven geen mitigerende maatregelen getroffen te worden.

Functie onderzoekslocatie voor vleermuizen

In de boom met holtes op de onderzoekslocatie is geen vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen vastgesteld. In de woning op de onderzoekslocatie bevindt zich een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Een paarverblijfplaats kan tevens als milde winterverblijfplaats dienen. De voorgenomen sloop van de woning betekent een verstoring en vernietiging van deze verblijfplaats en daarmee een overtreding van de Wet natuurbescherming. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van de paarverblijfplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Er dient tevens een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie Noord-Brabant.

Conclusie

Ten aanzien van gierzwaluwen zijn geen vervolgstappen benodigd. Met betrekking tot de voorgenomen werkzaamheden is overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort niet aan de orde. Voor wat betreft vleermuizen zijn ten aanzien van de gewone dwergvleermuis, evenals ten aanzien van huismussen, maatregelen aan de orde en dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie Noord-Brabant. Middels een activiteitenplan dient onderbouwd te worden op welke wijze negatieve effecten ten aanzien van deze soorten geminimaliseerd of voorkomen kunnen worden.

Econsultancy
Boxmeer, 29 oktober 2019

GERAADPLEEGDE BRONNEN

BIJ12, 2017. Kennisdocument gierzwaluw, versie juli 2017

BIJ12, 2017. Kennisdocument huismus, versie juli 2017

Vleermuisvakberaad Netwerk Groen Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoorgdiervereniging.nl

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaar rond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

